

Rammerne for ekstraordinære forløb

13. januar 2026

Sagen kort

Regeringen og Danske Regioner er med *Forårsaftale 2025 om implementeringen af sundhedsreformen* enige om, at der som led i en forsøgsordning årligt skal oprettes op til 30 ekstraordinære hoveduddannelsesforløb i almen medicin, psykiatri, børne- og ungdomspsykiatri og geriatri i udvalgte geografiske områder. Nærværende forståelsespapir beskriver rammerne for oprettelsen af de ekstraordinære forløb.

Baggrund

Der er i dag forskel på fordelingen af de lægefaglige ressourcer på tværs af landet. Regeringen og Danske Regioner er enige om, at der fremadrettet skal være en bedre geografisk lægedækning, som understøtter, at borgere i hele landet har adgang til stærke og nære sundhedstilbud.

Formålet med de ekstraordinære forløb er at øge rekrutteringen til områder og specialer, hvor der er behov for flere speciallæger. Der er behov for en målrettet indsats, der imødekommer både lægers ønsker til arbejdslivet og behovet for en bedre geografisk fordeling af de lægelige ressourcer.

Sundhedsstyrelsens fastsætter i dimensioneringsplanen de årlige rammer for antallet af lægelige videreuddannelsesstillinger i de enkelte videreuddannelsesregioner og for hvert enkelt speciale. Dimensioneringsplanen er således med til at regulere fordelingen af uddannelseslæger på tværs af specialer og geografiske områder.

Med dimensioneringsplanen for 2026-2030 øges dimensioneringen med 100 hoveduddannelsesforløb om året. Det betyder, at der med de ekstraordinære forløb kan uddannes op til 130 flere speciallæger om året, dvs. 1.270 i alt. Det er det højeste antal nogensinde, og det største løft i 15 år.

Der er med forårsaftalen enighed om, at flere af uddannelsesforløbene i den lægelige videreuddannelse skal placeres uden for de store byer. Det er aftalt at arbejde intensivt med at skabe attraktive og fleksible uddannelsesstillinger af høj kvalitet i specialer og områder med rekrutteringsudfordringer.

Ordningen afgrænses til almen medicin, psykiatri, børne- og ungdomspsykiatri og geriatri, da det er specialer, hvor der særligt er behov for flere speciallæger. Da almen medicin er adskilt fra sygehusspecialerne etableres en særlig udgave af ordningen for dette speciale.

Der er med forårsaftalen videre enighed om, at den tidligere ordning med fleksforløb ikke videreføres, da den ikke har fungeret efter hensigten. Det vil således *ikke* længere være muligt at konvertere ubesatte forløb til forløb i andre specialer.

Løsning

Sundhedsstyrelsens dimensioneringsplan for 2026-2030 suppleres, som led i en forsøgsordning, af muligheden for at opslå *ekstraordinære forløb*. Ordningen skal understøtte, at der oprettes attraktive forløb, som er geografisk forankret i et specifikt område, og hvor der samtidig er mulighed for at tilpasse uddannelsesforløbet til den enkelte uddannelseslæge.

Overordnede rammer for ordningen

Det vil inden for de udvalgte specialer være muligt at opslå og ansætte uddannelseslæger i *ekstraordinære forløb* uafhængigt af dimensioneringen af de ordinære uddannelsesstillinger.

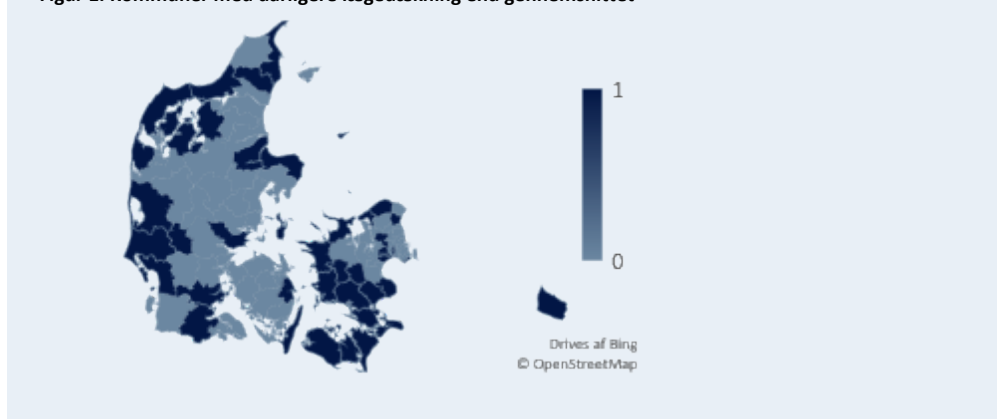
De ekstraordinære forløb fordeles ligeligt på tværs af videreuddannelsesregionerne. Det betyder, at der samlet er mulighed for at opslå 10 ekstraordinære forløb årligt i videreuddannelsesregion Øst, 10 forløb årligt i videreuddannelsesregion Syd og 10 forløb årligt i videreuddannelsesregion Nord. Forløbene kan fordeles efter behov på tværs af de udvalgte specialer. Videreuddannelsesregionerne kan aftale at overdrage ekstraordinære forløb til hinanden, f.eks. hvis en videreuddannelsesregion ikke har uddannelseskapaciteten, eller hvis en videreuddannelsesregion kun kan få besat mindre end 10 forløb.

De ekstraordinære forløb opslås og administreres efter gældende lovgivning. Målbeskrivelserne angiver de teoretiske og praktisk-kliniske kompetencer, der skal opnås og godkendes i løbet af lægens uddannelse til speciallæge. Beskrivelser af konkrete ansættelsessteder i målbeskrivelserne kan betragtes som vejledende, hvis de ikke fremgår af gældende regler.

Forløbene kan opslås med fleksibilitet, så uddannelseslægen får indflydelse på tilrettelæggelsen af eget uddannelsesforløb. Det kan fx indebære, at enkelte delansættelser i forløbet fastlægges efter kontraktens indgåelse, forudsat at opslaget dækker hele uddannelsesforløbet. Det kan understøtte muligheden for at planlægge forløbet under hensyn til allerede opnåede meritgivende kompetencer samt muligheden for at fordele hospitalsansættelserne tæt på praksis eller egen bolig. Når det samlede uddannelsesforløb er fastlagt, godkendes det af videreuddannelsesregionen, hvorefter hoveduddannelsesforløbet afvikles som normalt.

Særlige krav for ekstraordinære forløb i almen medicin

Det er et krav for oprettelsen af forløb i almen medicin, at de opslås i områder med lægedækningsudfordringer. For begge ophold i praksis gælder, at forløbet geografisk skal placeres i kommuner med dårligere lægedækning end gennemsnittet. Det omfatter pr. X. januar 2026 følgende kommuner, *jf. figur 1*.

Figur 1. Kommuner med dårligere lægedækning end gennemsnittet

Anm.: Lægedækningen er opgjort ud fra antallet af sygdomsvægtede borgere, jf. den nationale fordelingsmodel for læger i det almenmedicinske tilbud, ift. antallet af besatte lægekapaciteter.

Kilde: Indenrigs- og Sundhedsministeriets egne beregninger.

En undtagelse til ovenstående er hospitalsansættelsen i hoveduddannelsen i almen medicin. Et forløb kan således tilrettelægges med mindst to klinikophold i et lægedækningstruet område kombineret med ophold på et hospital, der ikke ligger i et lægedækningstruet område, fx hvis det er det nærmeste hospital.

Tilsvarende kan der være situationer, hvor det er hensigtsmæssigt at tilrettelægge et uddannelsesforløb på tværs af regionsgrænser, fx hvis det nærmeste sygehus er beliggende i en anden region. Der er således mulighed for at planlægge forløb på tværs af regionsgrænser, når det er fagligt og geografisk begrundet.

Særligt for de øvrige udvalgte sygehuspecialer

Jf. forårsaftalen skal ekstraordinære forløb i psykiatri, børne- og ungdomspsykiatri og geriatri centreres omkring et enkelt akutsygehus uden for de fire største byer, jf. bilag 1. Det er et krav, at mindst halvdelen af uddannelsestiden er placeret på det lokale akutsygehus, som det ekstraordinære forløb er forankret ved.

Eventuelle målbeskrevne kompetencer, som ikke kan opnås lokalt, kan fx erhverves gennem fokuserede ophold. Fokuserede ophold kan planlægges inden for rammerne af § 12, stk. 4, i bekendtgørelsen om uddannelse af speciallæger, hvoraf det fremgår, at ansættelsesvarigheden på de enkelte uddannelsessteder skal være på mindst 6 måneder. Undtaget herfra er ansættelsesforhold, hvor særlige målbeskrevne kompetencer kan opnås på kortere tid.

Videre proces for arbejdet med at sikre flere forløb uden for de store byer

Med forårsaftalen er der enighed om, at der skal kunne tilrettelægges mere sammenhængende uddannelsesforløb forankret i en afgrænset geografi, samt være større muligheder for at tilpasse forløbene til de enkelte uddannelseslæger. Der er også enighed om, at der skal være høj kvalitet i alle uddannelsesforløb.

Der er videre enighed om, at der er behov for at afdække og fjerne eventuelle barrierer for at tilrettelægge attraktive uddannelsesforløb uden for de store byer, herunder bl.a. statslige regler. Sundhedsstyrelsen vil som led i arbejdet revidere bekendtgørelse om uddannelse af speciallæger, herunder reglen om at en del af

hoveduddannelsen i sygehusspecialer som hovedregel skal foregå på en afdeling med specialiseret funktion.

Sundhedsstyrelsen vil endvidere gå i dialog med relevante parter om mulighederne for at dispensere fra ansættelsessteder i relevante målbeskrivelser, som ellers kan vanskeliggøre arbejdet for bedre lægedækning.

Opfølgning

Videreuddannelsesregionerne er ansvarlige for at indberette data for opslåede og besatte forløb til Sundhedsstyrelsen.

Sundhedsstyrelsen skal på baggrund af indberetningerne følge udviklingen i ordningen med henblik på at foretage en årlig opfølgning og samlet evaluering i 2029.

Bilag 1: Akutsygehuse uden for de fire største byer

Nordsjællands Hospital (Hillerød)
Bornholm Hospital
Sjællands Universitetshospital (Køge, Nykøbing Falster)
Holbæk Sygehus
Slagelse Sygehus
Sydvestjysk Sygehus (Esbjerg)
Sygehus Sønderjylland (Aabenraa)
Sygehus Lillebælt (Kolding)
Regionshospitalet Gødstrup
Regionshospitalet Horsens
Regionshospitalet Randers
Hospitalsenheden Midt (Viborg)
Aalborg Universitetshospital (Thisted)
Regionshospitalet Nordjylland (Hjørring)